

Blokady obwodowe w operacjach rewaskularyzacji naczyń kończyny dolnej

Peripheral nerve blockades for lower limb revascularization procedures

Paweł Sobczyński, Roma Hartmann-Sobczyńska, Krzysztof Bieda

Katedra Anaestezjologii i Intensywnej Terapii, Szpital Kliniczny Przemienienia Pańskiego, Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego, Poznań, Polska

otrzymano / received: 10.03.2009; otrzymano po recenzji / revised: 28.03.2009; zaakceptowano / accepted: 11.04.2009

Abstract: Lower limb occlusive disease is prevalent in developed world affecting approximately 2 per cent of the population, elderly patients in particular. Therapeutic options include conservative and operative treatment. The conventional anaesthetic technique in lower limb revascularisation procedures are central blocks. Popularization of peripheral nerve blocks encourages their application in vascular procedures below the level of inguinal ligament. Documented advantages of regional nerve blockades include cardiovascular stability and preserved mobility in nonoperative extremities. Further evaluation is needed to confirm possible cardioprotective effect and reduction in thromboembolic complications in postoperative period. Current research is directed toward the still questioned benefit of regional blocks in anticoagulated very high-risk patients (ASA IV/V_E) presenting for potentially life saving operations. The authors are strongly in favour of such anaesthetic technique which is routinely carried out in their institution.

Key words: Vascular surgery; Peripheral nerve blockades; Anticoagulation

Streszczenie: Miażdżycowe niedokrwienie kończyn dolnych jest cywilizacyjną chorobą, która dotyczy znaczącego odsetka ludzi, zwłaszcza w wieku podeszłym. Metody leczenia obejmują sposoby zachowawcze i leczenie operacyjne. Konwencjonalnym sposobem postępowania anestetycznego w operacjach rewaskularyzacji kończyn dolnych są metody anestezji regionalnej głównie blokady centralne. Popularyzacja technik blokady nerwów obwodowych kończyny dolnej zachęca do szerszego ich wykorzystania w chirurgii naczyniowej poniżej poziomu więzadła pachwinowego. Do potwierdzonych zalet blokad obwodowych należą stabilność hemodynamiczna oraz ruchomość nieoperowanej kończyny. Potwierdzenia wymaga fakt kardioprotekcji i zmniejszenia częstości pooperacyjnych powikłań zakrzepowo-zatorowych. Przedmiotem badań i kontrowersji jest stosowanie blokad nerwów obwodowych kończyny dolnej u chorych poddanych działaniu środków przeciwkrzepliwych. W doświadczeniu Ośrodka autorów jest to metoda przydatna, zwłaszcza u chorych w bardzo ciężkim stanie, kwalifikowanych do zabiegów ze wskazań życiowych.

Słowa kluczowe: Chirurgia naczyniowa; Blokady nerwów obwodowych; Antykoagulacja